

УДК 343.985

Назаренко П.Г.¹, Євпак І.С.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Ю-319 НУ «Запорізька політехніка»

РОЗШУК ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ДИТИНИ, ЯКА ЗНИКЛА БЕЗВІСТИ

Сучасні кризові політичні й економічні процеси зумовили дестабілізацію суспільства в усіх сферах життя, у тому числі й розвиток тенденції до повсякденного ускладнення криміногенної ситуації в державі. Не виключенням є і ускладнення стану розшуку дітей які зникли безвісти, серед яких найбільш вразливими є випадки кримінального характеру, суїциду, зайняття проституцією, вживання наркотиків та ін.

За інформацією правоохоронців на сьогодні близько 13 тисяч дітей в Україні віком від 12 до 16 років зареєструвались у соціальних групах «Синій кіт», «Тихий дім», «Розбуди мене в 4:20», учасників яких збуджують до самогубства.

Національною поліцією України за даними фактами порушено понад 35 кримінальних проваджень, за якими встановлено 4 факти суїциду та вдалося запобігти 10 самогубств підлітків.

Ігнорування батьками проблем своїх дітей, намагання шляхом нерациональних обмежень вирішити їх проблеми або, навпаки, ігнорування таких проблем призводить до загострення конфлікту між поколіннями, що, в свою чергу, лише сприяє входженню особи у віртуальний світ. Особа не знаходить підтримки серед батьків, вчителів чи колективу, а тому починає шукати себе у віртуальному просторі, якій відкритий для неї. Динаміка розвитку Інтернету рухається в дуже швидкому темпі, і цей темп важко контролювати. На користування мережею Інтернет вікового цензу не встановлено, тобто, його споживають різні категорії людей від дітей до

дорослих; Інтернет несе собою інформацію, інформація несе собою позитивний або негативний вплив. Діти, на відміну від дорослих, не в змозі фільтрувати цю інформацію. Сьогодні, в Інтернеті вони проводять більшу 73 частину часу, ніж в реальному, а отже, це часто призводить до негативних наслідків. Під впливом різного контенту зловмисники намагаються маніпулювати свідомістю дітей, схиляючи їх до суїциду, вживання алкогольних, тютюнових чи наркотичних виробів, поширюючи ідеї екстремізму.

Приклади найбільш резонансних злочинів по відношенню до неповнолітніх демонструють недосконалість діяльності правоохоронних органів в організації діяльності у цьому напрямку роботи.

Слід зазначити, що першочерговими організаційними заходами з розшуку неповнолітніх які зникли безвісти повинні бути:

- установлення часу, місця, обставин зникнення дитини, індивідуальних особливостей дитини, її уподобань, фізичного та психічного стану на момент зникнення;

- опитування батьків, законних представників, сусідів або інших осіб, що можуть висвітлити обставини зникнення;

- отримання фото дитини, інформації щодо особливих прикмет зовнішності, одягу та речей, які були в дитини на час зникнення;

- складання опису зовнішніх ознак, особливих прикмет, речей та одягу з метою розроблення орієнтування;

- з'ясування взаємовідносин, що склалися у дитини в сім'ї, навчально-виховному закладі чи спеціальній установі для дітей;

- складання схеми родинних, шкільних і позашкільних зв'язків, а також установлення контактів зниклої дитини в соціальних мережах;

- установлення наявності мобільного телефону, його IMEI та номера абонента;

- вжиття заходів щодо встановлення можливих місць перебування дитини з урахуванням рельєфу місцевості в районі зникнення, а також гідрометеорологічних умов у день зникнення;

- відпрацювання місцевості, де зникла дитина;

- збирання даних про дитину та їх аналіз з метою установлення причини самовільного залишення дитиною сім'ї, навчально-виховного закладу, спеціальної установи для дітей;

- інформування громадськості та засобів масової інформації про зникнення дитини безвісти;

- у разі відкриття кримінального провадження за фактом безвісного зникнення дитини, ужиття заходів у взаємодії з іншими уповноваженими органами та підрозділами Національної поліції України з метою отримання даних щодо її можливого місцезнаходження.

Наведене дає можливість стверджувати, що підвищенню ефективності організації розшуку дитини, яка зникла безвісти, може сприяти алгоритмізація дій за рахунок спланованих тактичних операцій, які можуть включати в себе такі елементи як: гласні слідчі (розшукові) дії; негласні слідчі (розшукові) дії; перевірка інформації, що надходить від інших суб'єктів розшуку; використання допомоги громадськості; організаційно-технічні заходи та інші. У різних тактичних операціях, під час здійснення розшукової діяльності, їх складові елементи можуть змінювати свої пропорції, але застосування кожного з них передбачає дотримання загальних засад та принципів здійснення кримінального провадження.